

Les estructures populars de Manresa, una llavor que germina a tot el país

La tradició de lluita alternativa de la capital del Bages s'ha transformat en un catàleg de col·lectius transversal que tenen en l'autogestió la seva principal senya d'identitat

L'Espai Alqua dona suport al jovent migrat sense xarxa familiar | XEPM

Vuit col·lectius de forta arrel autogestionada formen la **Xarxa d'Estructures Populars i Comunitàries de Manresa** (<https://estructurespopulars.org/>), el teixit col·lectiu de base més ampli del país i que beu de la tradició de **lluita anticapitalista** que ha capitanejat la ciutat des de la lluita antifranquista fins a dia d'avui. Un model que s'implanta també a altres punts del territori i que significa una **contraproposta potent** al model més institucionalitzat.

[noindent]

A l'entorn de la **PAHC Bages**, una de les plataformes més actives en la lluita per l'habitatge de tot l'Estat, i l'**Ateneu Popular la Sèquia** de Manresa, han anat germinant altres propostes de caràcter popular i comunitari que han completat un catàleg de col·lectius que van des de les escoles i escoletes, els sindicats, el suport als represaliats o la lluita feminista, entre d'altres.

[intext1]

Els col·lectius són diversos. L'**Espai de Defensa Legal** apareix per donar acompanyament solidari als activistes represaliats en els processos judicials; les **Aamas, Assemblea d'Afectades pel Masclisme i el Patriarcat**, que neix en el context de mobilització massiva feminista marcada pel 8-M del 2018; l'**Espai Alqua**, d'acompanyament a persones joves migrades des d'una perspectiva

antiracista; l'**Escola Soror**, que fa el mateix entre les dones; l'**Escola Popular**, que és un projecte educatiu per a infants i joves des d'una perspectiva de pedagogia popular i crítica; l'**Acció Sindical del Bages**, el primer sindicat eminentment local a la comarca, i l'**Escola Popular de Formació Política**, per a l'empoderament particular i col·lectiu.

[h3]Ateneu la Sèquia, però no només[/h3]

Aquesta xarxa es vertebrava a partir de l'Ateneu Popular la Sèquia, veritable viver d'iniciatives populars i solidàries, però amb el temps s'ha ampliat al **local del carrer Sobrerroca**, on hi ha l'Escola Popular, als **baixos del Bloc 7** de la PAHC, al carrer Bilbao, on hi ha la resta de col·lectius d'acompanyament, o a **la Ruda**, on hi ha el col·lectiu feminista.

[intext2]

A partir d'aquestes quatre seus populars també han aparegut altres col·lectius de **socialització de la cultura popular** o d'**agermanament a través de l'esport**, o plataformes que han tingut una funció temporal i que han acabat desapareixent. L'Ateneu Popular la Sèquia, al passatge Amigant, a tocar de la plaça Major, és un no parar de moviment constant a qualsevol moment del dia, tots els dies de la setmana. Les visites de col·lectius de punts **d'arreu de l'Estat i de fora** per comprendre i aprendre el model manresà d'organització popular també acostuma a ser freqüent.

Cada col·lectiu treballa de manera autònoma respecte de la resta, però en xarxa solidària entre ells, de manera que formen un grup comú de suport mutu molt extens on cadascú s'implica, principalment, en el seu col·lectiu, però en que cada cas marca la necessitat d'aliances.

[h3]"Passar de la crítica a la construcció d'alternatives"[/h3]

"Les estructures populars ens permeten **passar de la crítica a la construcció d'alternatives**", així resumeixen l'objectiu de les estructures des dels col·lectius. "Són espai de trobada amb la intenció de **reconstruir vincles comunitaris**, noves pràctiques i relacions socials que generin sentiments de companyerisme, solidaritat, confiança, que **fugin d'aquesta lògica individualista** pròpia del sistema per construir altres noves formes de viure", expliquen.

Els col·lectius es coordinen per cobrir necessitats "que són bàsiques", habitatge digne, alimentació, educació, vida lliure de violències, i aquestes necessitats cobrir-les "de forma col·lectiva". Per fer això possible és imprescindible "ser presents on vivim, **vincular-nos a l'entorn i conèixer les contradiccions i violències**" que es viuen a peu de carrer, per afrontar aquestes situacions i assenyalar-ne les causes, "que no són individuals, sinó sistèmiques".

Les estructures populars, afirmen, "**no són espais neutrals**", es comparteix la intenció de "**generar consciència**" sobre quina és la realitat social que provoca aquestes situacions i de quina manera poden treballar junts per canviar-les.

[h3]L'inici de tot, en uns campaments populars[/h3]

Ara farà un any que els col·lectius que formen les **estructures populars** van participar en uns campaments de dos dies per començar a parlar de la necessitat de **coordinar-se més bé**. Abans, al setembre de 2019, el **congrés d'habitatge** on va participar la PAHC Bages, es va debatre la necessitat d'acostar-se més a aquests altres col·lectius populars que sorgien arreu del territori, acompanyant-los en la seva creació i desenvolupament.

La xarxa funciona amb un grup coordinador, amb gent dels col·lectius que fa **treball en xarxa** i treballa en les **necessitats compartides** i per portar a terme les accions que han de fer plegades. "La intenció és que algú no es vegi només del col·lectiu que pertany, sinó que es sigui partícip d'un grup més gran, d'una **comunitat política**, per lluitar plegats més enllà del que passa a cada col·lectiu".

[h3]Manresa, feu tradicional de l'autogestió i del moviment popular[/h3]

Des de l'**Assemblea del Bages**, primer nucli local de lluita antifranquista de Catalunya, a principis dels 70 (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/96451/50-anys-assemblea-bages-primer-local-lluita-antifranquista-catalunya>), fins a la forta lluita per a **la insubmissió i**

l'antimilitarisme de finals dels 70 i inicis dels 80, amb la campanya **contra la Caserna de Rajadell** com a icona, passant per la forta presència històrica a **Terra Lliure**, en especial vinculació als anys 80 i 90, o l'aparició de les **primeres CUP** -llavors Assembla d'Unitat Popular- o bars del rotllo del país, retraten un passat actiu de la ciutat.

En una tònica més moderna, cal tenir en compte la celebració de la primera **Festa Major Alternativa** del país, que enguany celebrarà 30 anys, i que ha estat viver i aglutinador d'altres col·lectius polítics, socials o de cultura popular. Però també en altres àmbits l'autogestió ha estat destacada a la capital i a la comarca del Bages. El moviment ecologista, amb campanyes **contra l'autopista, el runam salí, la construcció de la presó de Lledoners**, el feminista, el llibertari, amb **Skabetxina, Txani, Na Bastardes**, entre d'altres.

També hi destaca una tradició cooperativista de discurs alternatiu amb la discogràfica **Propaganda pel fet** -25 anys-, o amb el compromís de l'editorial **Tigre de Paper** -10 anys- (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/97950/creixer-amb-gent-sempre-ideals-intactes-clau-exit-propaganda-fet-tigre-paper>), o l'habitatge comunitari d'**El Raval** (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/95180/cooperativa-habitatge-urba-raval-construira-seu-edifici-manresa-aquest-2021>), o el **Supercoop** (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/96381/obre-manresa-supermercat-cooperatiu-amb-gairebe-800-socis>), un dels primers supermercats cooperatius de Catalunya que compta amb més de 800 cooperativistes, així com l'**Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central** (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/95389/ateneu-cooperatiu-acompanyat-87-nous-projectes-economia-social-durant-ultim-any>), que va acompanyar 87 projectes cooperatius durant el 2020.

[h3]Un mirall per a la resta del país[/h3]

L'experiència de Manresa ha servit d'exemple per a l'impuls d'estructures populars arreu del país. Al **Baix Maresme** el Casal Popular La Mina del **Masnou**, el Centre Social Can Sanpere de **Premià de Mar** i l'Ateneu l'Estrella i el Casal Popular Atzari de **Vilassar de Mar** són l'epicentre de les estructures populars a la comarca. Han creat un gimnàs popular, un grup de joves migrats i un altre de dones, a més d'una escola popular.

L'impuls d'escoles populars també ha marcat la creació d'estructures populars al barri de Balàfia de **Lleida**, a **Ripollet** o a **Sabadell**, amb la Madrasseta, que ofereix classes de diferents matèries - des de repàs de matemàtiques fins a llengua àrab- per a infants i adults. **Manresa fins i tot ha servit de mirall a Barcelona**, habituada a marcar el ritme de l'acció comunitària a Catalunya, i s'han creat escoles al Raval i a la Bordeta. Al Raval l'escola està ubicada a l'antiga Escola Massana, ocupada des del juny del 2020 pel **Sindicat d'Habitatge del Raval**. L'objectiu de l'ocupació va ser precisament crear un quarter general per als moviments socials i les estructures populars al barri. Un any després, a banda de l'escola, és la seu d'un gimnàs -a Sabadell també n'hi ha un, el Rukeli- i de les xarxes de suport mutu i alimentació (<https://www.naciodigital.cat/noticia/217114/solidaritat-veinal-es-converteix-escut-social-contra-covid>).

Aquestes xarxes s'han propagat a gairebé tots els barris de Barcelona arran de l'esclat de la pandèmia. En ocasions han exercit d'**auxili a un sistema públic que ha fregat el col·lapse**. Les xarxes també s'han enfortit més enllà de la capital. A Sabadell s'ha articulat a partir de la plataforma de l'esquerra independentista, Moviment Popular de Sabadell, el centre social l'Obra i el Casal El Tallaret, i amb el suport de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca i la Crisi. **El Berguedà** i **el Moianès** (<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/97044/moviments-populars-alliberen-complex-edificis-moia-ubicar-hi-ateneu-popular-moianes>) també han estat escenari del naixement de xarxes de suport.